

Marie Benešová: „Politika mě nikdy neživila. Vždy jsem se cítila být hlavně právníkem a myslím, že to bude až do smrti.“

eFocus

Dubnovou osobností měsíce je Marie Benešová. V rozhovoru připomíná své působení na prokuratuře v Kladně i v čele státních zástupců. Dnes se věnuje hlavně advokacii a říká, že klienta nemůže nikdy nechat na holičkách. Vidět je ale také jako politička. Neváhá se totiž pouštět do hlasité kritiky - i ve vlastních řadách.

První otázka bude nejspíš nestandardní, ale co je Vám osobně bližší a proč - advokátka, místopředsdkyně sociálních demokratů, stínová ministryně spravedlnosti, mluvčí stínové vlády pro boj s korupcí anebo bývalá nejvyšší státní zástupkyně?

„Upřednostňuji toho advokáta, protože to je současný stav mého povolání. Zásadně se nevracím k tomu, co už bylo, je to uzavřená kapitola. Naopak se zážitky v souvislosti s mým koncem na státním zastupitelství snažím vytěšňovat, protože to nebyla příjemná kapitola mého života. Vlastně se ty dopady projevují dodnes, do oblasti práva. Nesnažím se na to nostalgicky vzpomínat. Advokacie je také povolání, které mě živí. Neživí mě politická práce, v Lidovém domě a okolí jsem takový „exot“, protože nemám placené funkce, nesedím ve správních radách. Pociťuji spíš odstup. To, že jsem ve stínové vládě, dnes platí a zítra platit nemusí. A ani to není pozice, která by člověka naplňovala uspokojením, jsme v opozici a moc toho nezmůžeme.“

Jste ale přeci už rok místopředsdkyní největší opoziční strany...

„Já jsem si na to ani nezvykla (*smích*). Když mě někdo osloví „paní místopředsdkyně“, tak se leknu. Já se v tom totiž nepohybuji naplno. Nesedím v Poslanecké sněmovně ani Senátu, s tou stranou naplno nesouzním.“

Takže při střetu politických povinností a advokátních vyhrává právo?

„Jestliže máte klienta, který si vás zaplatí a požaduje služby, tak ho v žádném případě nemůžete nechat na holičkách. Politika mě nikdy neživila. Vždy jsem se cítila být hlavně právníkem a myslím, že to bude až do smrti.“

I když vás veřejnost vnímá spíše jako političku.

„Veřejnost mě dokonce může vnímat i negativně, protože patřím k tomu soukolí, k té politické mašinérii, která v současné době ztrácí glanc. V podstatě jsem se na stranickou práci dala v období, které je pro mě nejmén výhodné.“

Politice jste se vyhýbala dlouho.

„Když projdete vysokou funkcí, zjistíte určité pohyby na naší politické scéně a pochopíte, že nemůžete nešvary změnit jinak než cestou politické strany. Vybrala jsem tuto a je otázka, jak to bude

dál."

Prošla jste prokuraturou - státním zastupitelstvím - advokací. Předpokládám, že budete pro větší prostupnost povolání.

„Ta povolání jsou běžně v celém demokratickém světě prostupná. A je to správné. Můj vývoj byl hodně složitý až divoký. Celý život jsem pracovala v oblasti prokuratury, po Sametové revoluci jsme byli transformováni na státní zástupce. To byl složitý a nedokonalý proces, kdy probíhaly prověrky a nakonec to bylo dovršeno v roce 1993.“

A rok nato jste už šla na Vrchní státní zastupitelství.

„Já jsem nebyla straníkem. A nestraníků bylo v resortu prokuratury velmi málo. Všichni jsme šli společně na stáž na Generální prokuraturu, kam jsme do té doby nemohli, protože jsme nebyli v kádrových rezervách KSČ. Dostala jsem tedy nabídku, abych tam pracovala. Věnovala jsem se trestným činům namířeným proti mládeži a spáchané mládeži. Dělal jsem třeba první vraždu na objednávku, která byla spáchaná mladistvým. Na Vrchním státním zastupitelství jsem se také seznámila s panem Grygárkem, který byl nejprve ředitelem odboru, a poznala jsem jeho praktiky.“

Záhý jste odešla.

„Právě proto, že jsem ty praktiky poznala, jsem odešla. V roce 1996 jsem podávala razantní rezignaci na post vedoucí oddělení obecné kriminality. Pak jsem úplně rezignovala na státní zástupkyni a rozhodla jsem se odejít do advokacie. Tehdejšímu nastupujícímu ministrovi, Kalvodovi, jsem napsala, proč odcházím. Na základě toho jsem byla pozvaná na ministerstvo. Jeho náměstkou, panu Záreckému, jsem dokladovala všechna slova, která jsem v rezignaci uvedla a přinesla jsem i některé písemné materiály. On byl z toho celkem vedle (*smích*). Odešla jsem tedy do advokacie, aniž se to blíž řešilo. Nicméně půl roku potom Kalvoda odvolal Grygárka. Zřejmě to byla jedna z posledních kapek.“

Ještě bych se krátce vrátil k prokuratuře, kromě násilné trestné činnosti a obecné kriminality jste se stala také specialistkou na dopravu. Není to neobvyklé?

„Není. Dělal jsem to dokonce dlouhou dobu a byla to úspěšná éra. Na Kladně, kde jsem byla asi dvaadvacet let, jsem prošla vším s výjimkou hospodářské kriminality. Tehdy odcházela na krajské státní zastupitelství specialista na dopravu. A po nějakém čase, kdy žalujete výživné nebo ukradené králíkárně, je to výzva. Měla jsem řidičák, řídím celý život a myslím, že dobře. Navíc tam přicházíte do styku s jiným portfoliem pachatelů. Nejsou tam „grázlové“, ale slušní lidé, kteří něco přehlédli.“

Pokud to tedy není alkoholik, který sedá za volant nebo pirát silnic.“

V advokacii jste pak byla do roku 1998, pak přišla další změna.

„Doktor Baxa, tehdy náměstek ministra Otakara Motejla, mi zavolal a pozval mě na resort. Tam mi byla nabídnuta funkce nejvyšší státní zástupkyně. Měla jsem tu čest hovořit a seznámit se s doktorem Motejlem. Udělal na mě obrovský dojem a celkem férově mi vysvětlil, jak by žádal, aby fungovalo státní zastupitelství. Že by mělo být nestranné, že by mělo být více vidět a že by mělo dohlížet na kauzy. Chystal velkou reformu justice, kde státní zastupitelství bude mít významnou roli a nechtěl, aby tam seděl komunista. Zároveň chtěl někoho, kdo zastupitelství zná. Tak a teď řekněte „ne“ Motejlovi (*smích*). Dala jsem si tehdy jedinou podmínku. A to, abychom mohli měnit se zákon o státním zastupitelství předzpracovat, než ho předloží. Abychom měli vliv na jeho tvorbu. Protože když státní zastupitelství vznikalo, zákon byl vytvořen za dvě noci z pera estébáků. Doktor Motejl tu podmínku přijal.“

Nastoupila jste tedy 15. ledna 1999.

„Máte přesné informace, člověk už si to také nepamatuje, je to historie. Nastoupila jsem do Motejlova týmu. Naprosto mě uchvátil tahem na branku, věděl, co chce a byl to férový a uznávaný chlap. Takže jsem nastoupila, začalo se pracovat a začaly také první potíže. Zákon jsme zpracovali, ale bylo těžké ho v Poslanecké sněmovně prosadit. My jsme tam třeba konkretizovali podmínky pro odvolání státního zástupce. Ty nejsou v zákoně dodnes a státní zástupce je vlastně vazal vlády a je odkázaný na to, jestli je ministr slušný. V té době ale nikoho nenapadlo to, že by na ministerstvu mohl sedět neslušný člověk.“

A to se stalo?

„Nechci mít znova žalobu na ochranu osobnosti, ale pozdější dějiny to dokázaly a ještě dokážou.“

Vy se nebojíte razantních, kritických projevů. Máte spočítáno, kolikrát jste byla někým vyzvána k omluvě?

„No tak nařídil mi to soud.“

Nemyslím přímo pravomocná rozhodnutí.

„Ono je to i v naší straně, ale to jsou běžné výroky ve vypjaté atmosféře. Ale že by to na mě někdo vynucoval, to ne. Jsou to emoce a je to běžné. Jsou lidé, kteří si myslí, že jsou nekritizovatelní, že je to urážka majestátu. Vždy je to o osobě dotčeného.“

Ještě jako nejvyšší státní zástupkyně jste byla vyzvána k omluvě ohledně takzvaného regionálního Palmera...

„Proč bych se omlouvala, když jsem tu pravdu měla.“

Zaujalo mě, že vloni na diskuzi v Karlových Varech, jste tu situaci připomněla.

„Já jsem řekla, že jsou regiony, které mají problémy. Kulatý stůl ve Varech byl udělaný na téma korupce. Ale zrovna v Karlových Varech se koncentrovala spousta kauz, které jsem znala i z minulosti. A když se mě na to novináři ptali, přišla na to řeč. Na kauzu karlovarské losovačky, ruské vesničky nebo Zádamského gang. Karlovy Vary mají svá specifika, a proto se to tam přetrásalo. Ale někdo to zase využil proti mně. Jak říkám, je to o urážce majestátu a dodnes se řeší trestní oznámení, které na mě dal bývalý policejní prezident.“

Jak vlastně ta „regionální Palerma“ dopadla?

„Nevím, co máte na mysli. Pojmenovala jsem nešvary, které jsme začali pozorovat z jednotlivých regionů. Že primátoři, starostové a vládcové měst mají problémy, protože se začínali dostávat do trestního stíhání nebo prověřování. Překračovali pravomoci nebo porušovali zákon. Doba pozdější mi dala za pravdu, spousta jich byla odsouzená. Já na ten problém pouze upozornila, nastřelila jsem ho. Netušila jsem, že to probudí takové emoce. Neevidovala jsem kdo z nich je za jakou stranu. Ani dnes to nepoznáte, radnice mají koalice.“

Vy jste si asi často během kariéry říkala, že potrefená husa nejvíc kejhá.

„První se ozvou potrefené husy. Víte, on to je obecný jev. Kdyby na těch radnicích seděli puntíkatí, tak ty problémy budou mít také.“

Před několika lety jsme se setkali na sympoziu Česká prezidentka. Chtěla byste se někdy v budoucnu stát prezidentkou?

„Nechtěla. Jednak už jsem ve vyšším věku a měl by to dělat někdo mladší. V České republice ani nenastala správná doba, kdy by spolkli ženu. Pořád je tu vnímána jako nevhodný element pro tuto funkci. Navíc, jak jsem poznala běh života, bych nechtěla žít s minutovníkem. Není o co stát a když to vezmu z osobního života, žádný trochu svébytný manžel by neskousnul, aby dělal „prvního pána“ (smích).“

A jako právnička jste spokojena se zákonem o přímé volbě?

„Je to novinka. Zatím nevím, jak to dopadne a jak se to vyprofiluje. Zatím jsou všichni v euforii z toho, že to prošlo a konečně si budeme volit prezidenta sami. Ale netušíme, jaké to přinese stinné stránky a to bude doprovodná hudba.“

Když jste byla nejvyšší státní zástupkyní, média Vás měla v oblibě - byla jste totiž velmi sdílná. Pak nastala éra, kdy to s tiskovými materiály nebylo valné, dnes je situace opět o něco lepší. Jste pro sdílnost a větší otevřenost státních zástupců?

„Státní zástupce dělá práci užitečnou, o které by veřejnost měla vědět. Neměli by nic zastírat, to totiž vede ke spekulacím.“

Vy jste otevřená byla.

„Protože jsme informovali o nebezpečích. Třeba ta „Palerma“ vznikla v souvislosti s tím, že jsme začali monitorovat stav českých radnic a začali jsme zjišťovat, že se pod pokličkou dějí zajímavé věci. Že někdo zneužívá pravomoci. Stejně tak mi zazlívali, když jsem prohlásila, že se někdo chová jako gubernátor. Dějiny mi také daly za pravdu.“

Jsou nějaká témata, která Vás už unavují? Katarský princ, Justiční mafie a další.

„Mě dneska ta témata unavují všechny. Snažím se tyhle věci vytěšňovat. Je to ohraná písnička. Dnes vidíte, jak jde vývoj dál. Když pozoruji, jak si telefonoval pan Grygárek s panem Janouškem, dochází jenom na má slova. A těmto lidem jsem se musela omlouvat. Tak co to je za spravedlnost. A ještě jsem platila jednou tak velké soudní poplatky, protože jsem prostě Benešová.“

Vy jste je zaplatila.

„Ano, ale v podstatě neoprávněně. Jsem přesvědčena o tom, že to bylo špatně propočteno. A jestli mi někdo řekne, že to je náhoda, tak si budu myslet, že je snílek.“

Jako advokátka jezdíte po celé řadě soudů. Našla byste na stavu české justice něco pozitivního?

„A víte, že našla (smích). Já se teď pohybuji po okresních soudech. A ty si zachovávají svůj majestát. Přestože nemají peníze, teče jim do střech. S čím se rovněž setkávám, je to, že soudci vesměs rozhodují spravedlivě. To je pozitivní zjištění. Platí pravidlo, že čím výš, tím nastává problém. Těžiště je skutečně na okresních soudech, ty tam musí objevovat Ameriku, provést celé řízení. Mají to na bedrech. Odvolací soudy to mají zjednodušené, vesměs postupují postaru. Nedošetřují, vrací se to. Zkušenosti s okresními soudy jsou vesměs pozitivní, až na vzácné výjimky. To je ve všech povoláních. Musím říct, že postupují i citlivě, tam bych na ně nedala dopustit. Měla jsem velkou kauzu v Nymburku, kde mě překvapil přístup soudce. Naprosto brilantně a výborně vše vyhodnotil.“

A to Vás překvapilo?

„Já jsem vždy radši připravená na nejhorší. Mě už jen tak něco nepřekvapí. Ale když to soudce vyhodnotí, to máte vždycky radost. Zase jeden slušný a poctivý.“

Blíží se Vaše narozeniny, jak se udržujete v kondici?

„Pobíhání z místa na místo (*smích*). Je pravda, že když to srovnám s obdobím, kdy mě vozili, a byla jsem ve funkci, je to lepší. Projevuje se přísloví, že vše špatné je pro něco dobré. Teď nestíhám, běhám po metrech, tramvajích a vlacích. Přesedám z auta do auta. Do toho je tu stranická práce. Přes neděli na mě samozřejmě leží domácnost a současně pracuji hodně ráda na zahradě. Takže teď jsem vylezlá.“

Té stranické práce bude asi přibývat.

„Příští rok je sjezd a třeba mě vypískají. (*smích*) Kladete si ale otázku: co by se stalo? Měla bych zase víc času. Já do budoucna moc nekoukám, jsem v současné době pracující důchodce. Spíš se snažím předávat zkušenosti mladým. Dopřála jsem si luxusu, že jsem si založila vlastní kancelář.“

Určitě tedy nenaplňujete představu o typickém českém důchodci.

„To určitě ne. Třeba takový Jezevec z Vysočiny se má určitě líp (*smích*). Ten si najde čas na běžky a na kolo. Život je hlavně o práci.“

Děkujeme za rozhovor.

Marie Benešová, právnička a politička

Přes dvacet let pracovala na okresní prokuratuře v Kladně, kde několikrát odmítla vstoupit do KSČ. V roce 1994 stala prokurátorkou Vrchního státního zastupitelství v Praze, ale na jaře 1996 na funkci rezignovala a otevřela si v Kladně advokátní kancelář. Nedlouho poté jí ministr spravedlnosti Otakar Motejl nabídl funkci nejvyšší státní zástupkyně. Po šesti a půl letech v čele žalobců byla na návrh ministra Pavla Němce odvolána z funkce. Vrátila do advokacie, kde působí doposud. V roce 2007 vstoupila do ČSSD a před rokem byla zvolena místopředsedkyní strany.

Fotogalerie >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.](#)
- [Náš náskok byl v odhodlání a ochotě riskovat](#)
- [Na co se zaměřoval úřad pro ochranu osobních údajů při své kontrolní činnosti v roce 2020?](#)
- [„Co nás čeká v právu ICT v roce 2021“](#)
- [Rozhovor s Petrem Sprinzem](#)
- [Odborný seminář: Závazky v novém občanském zákoníku](#)
- [Odborný seminář: Smlouvy uzavírané se spotřebitelem v novém občanském zákoníku](#)
- [Chambers Europe 2012: PRK Partners oceněna za nejlepší klientské služby](#)
- [Nataša Randlová prominentním právníkem Chambers Europe](#)
- [Ocenění soutěžněprávního týmu advokátní kanceláře Schönherr](#)
- [Advokátní kancelář KŠB byla oceněna jako nejlepší národní právní firma v ČR](#)